

**การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะวิชาชีพครูตามแนวคิดเชิงรุก
สำหรับพระสอนในสำนักศาสนศึกษาการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลี***
**DEVELOPING A TRAINING CURRICULUM TO ENHANCE TEACHING
PROFESSIONAL COMPETENCY ACCORDING TO THE PROACTIVE
CONCEPT FOR TEACHING MONKS IN THE RELIGIOUS EDUCATION
CENTER, PARIYATHAM EDUCATION, PALI DEPARTMENT**

นীরนาท จุลเนียม¹, สุชาติ คุ่มสุทธิ²

Neranart Chulniam¹, Suchart Kumsuthi²

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี^{1,2}

Faculty of Education, Thonburi Rajabhat University^{1,2}

Email : neranart.dr@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม 2) พัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะวิชาชีพครูตามแนวคิดเชิงรุก 3) ทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะวิชาชีพครูตามแนวคิดเชิงรุก 4) ประเมินประสิทธิผลของหลักสูตรฝึกอบรม และ 5) รับรองหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะวิชาชีพครูตามแนวคิดเชิงรุก สำหรับพระสอนปริยัติธรรมแผนกบาลี จำนวน 100 รูป รวมทั้งสิ้น 54 ชั่วโมง ในระหว่างเดือนตุลาคม-พฤศจิกายน 2567 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจ แบบประเมินความสามารถในการออกแบบการเรียนการสอน แบบประเมินความสามารถในการจัดการเรียนการสอน แบบประเมินความพึงพอใจของพระสอนปริยัติธรรมต่อหลักสูตรฝึกอบรม แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดเชิงรุก และใช้การวิเคราะห์ข้อมูลโดยค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที การวิเคราะห์เนื้อหา และสรุปข้อมูล

ผลการวิจัยพบว่า 1. พระสอนปริยัติธรรมมีความต้องการที่จะได้รับการฝึกอบรมจากหลักสูตรฝึกอบรมที่ได้พัฒนาขึ้น เนื่องจากพระสอนปริยัติธรรมยังขาดความรู้ และไม่มีประสบการณ์ในการสอน ไม่มีเทคนิคและกระบวนการในการสอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2. หลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะวิชาชีพครูตามแนวคิดเชิงรุก การตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาได้ค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 จากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ มีคำแนะนำให้ปรับปรุงบางประเด็นโดยภาพรวม มีความเหมาะสมและการประเมินคุณภาพ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีหน่วยการเรียนรู้ 9 หน่วย ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาได้ค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด 3. การทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรมสำหรับ

*Received: December 23, 2024; Revised: April 23, 2025; Accepted: April 23, 2025

พระสอนปริยัติธรรมแผนกบาลี มีการทดสอบก่อนและหลังฝึกอบรม ด้วยระบบออนไลน์ จำนวน 6 ชั่วโมง โดยมีการประเมินผลหลังจบหน่วยการเรียนรู้ และเมื่อดำเนินการเสร็จสิ้นการฝึกอบรม หลังจาก 3 สัปดาห์ ผู้วิจัยทำการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนการสอนของ พระสอนปริยัติธรรม 4. การประเมินประสิทธิผลหลังการหลักสูตรฝึกอบรม ผลการทดสอบความรู้ ความเข้าใจ มีผลต่างคิดเป็นร้อยละ 30.22 ในการออกแบบการเรียนการสอน อยู่ในระดับดี ในการจัดการเรียนการสอน อยู่ในระดับดี ความพึงพอใจของพระสอนปริยัติธรรมต่อหลักสูตรฝึกอบรม อยู่ในระดับมาก ความพึงพอใจของนักเรียน 39 คน ต่อการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดเชิงรุก อยู่ในระดับมาก 5. การรับรองหลักสูตรฝึกอบรม ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 9 คน เห็นด้วยทุกประเด็นและ รับรองว่า สามารถนำไปใช้ฝึกอบรม ทั้งนี้หลักสูตรฝึกอบรมทำให้พระสอนปริยัติธรรมมีความรู้ ความสามารถในการจัดการเรียนการสอน ส่งผลให้นักเรียนมีความรู้ และหลักสูตรฝึกอบรมสามารถ เป็นแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนการสอนให้พระสอนปริยัติธรรมได้อย่างเหมาะสม

คำสำคัญ : หลักสูตรฝึกอบรม; สมรรถนะวิชาชีพครูตามแนวคิดเชิงรุก; สมรรถนะวิชาชีพครูตามแนวคิดเชิงรุก

ABSTRACT

This research aimed to 1) study the necessity in developing a training curriculum, 2) develop a training curriculum to enhance teacher professional competence based on the proactive concept, 3) pilot the training curriculum to enhance teacher professional competence based on the proactive concept, 4) evaluate the effectiveness of the training curriculum, and 5) certify the training curriculum to enhance teacher professional competence based on the proactive concept for 100 Pauli Dharma teachers, totaling 54 hours, during October-November 2024. The research instruments were a knowledge and understanding test, an assessment of teaching design ability, an assessment of teaching management ability, an assessment of the satisfaction of the monks teaching the training curriculum, and an assessment of student satisfaction with teaching management based on the proactive concept. Data analysis was performed by using the mean, standard deviation, t-test, content analysis, and data summary.

The research results found that 1. The monks who teach Pavarotti Dharma want to receive training from the developed training course because they lack knowledge and experience in teaching. They do not have teaching techniques and processes. The overall results are at a high level. 2. The training course to enhance the professional competence of teachers according to the proactive concept found that the content validity check had a consistency index of 1.00 from the expert group. There were suggestions for improvement in some issues. Overall, it was appropriate

and the quality assessment was at the highest level. There were 9 learning units. The content validity check had a consistency index of 1.00. It was at the highest level of appropriateness. 3.The trial of the training course for Pauli Pavarotti Dharma monks was conducted before and after the training using the online Google Form system for 6 hours. The results were evaluated after the learning unit was completed. And when the training was completed after 3 weeks, the researcher assessed the students' satisfaction with the teaching of the monks who taught the Dharma. 4 . Evaluation of the effectiveness after the training course. The results of the knowledge and understanding test There was a difference of 30.22 percent in the teaching design, which was at a good level. In the teaching management, it was at a good level. The satisfaction of the monks who taught the Dharma with the training course was at a high level and the satisfaction of the 39 students with the teaching management according to the Active Learning concept was at a high level. 5 . Certification of the training course All 9 experts agreed with all points and confirmed that it can be used for training. The training course made the monks who taught the Dharma have knowledge and ability in teaching management, resulting in students having knowledge and the training course can be a guideline for developing the competence in teaching management for monks who taught the Dharma appropriately.

Keywords : Training course; Teacher professional competency based on the proactive concept; Pauli studies

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ในมาตรา 54 วรรคสาม ได้กำหนดไว้ว่า การศึกษาทั้งปวงต้องมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ มีความสามารถ เชี่ยวชาญได้ตามความถนัดของตน และมีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ (สำนักนายกรัฐมนตรี, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545) นอกจากนี้ แผนแม่บทการปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2560-2565) ด้านศาสนศึกษา มีแนวทางการดำเนินการคือ สร้างความมั่นคงด้านพระพุทธศาสนา โดยการปลูกฝังความศรัทธาในพระพุทธศาสนา ผ่านการศึกษาพระปริยัติธรรม ธรรมศึกษา บาลีศึกษา เพิ่มศักยภาพทางปัญญา แก่ศาสนทายาทพัฒนาสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้เชิงพุทธ โดยการเพิ่มขีดความสามารถของศาสนบุคคล เช่น ผู้บริหารศาสนศึกษา ครูสอนพระปริยัติธรรมแผนกธรรมและแผนกบาลี พระปริยัติินเทศก์ เสริมสร้างองค์ความรู้ด้านพระพุทธศาสนาให้เข้มแข็ง (พระราชวรเมธี, 2560) และพระราชบัญญัติ การศึกษาพระปริยัติธรรม พ.ศ. 2562 มาตรา 5 กล่าวว่าจัดการศึกษาพระปริยัติธรรม เพื่อให้พุทธศาสนิกชนนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิตได้อย่างถูกต้องและ ตามมาตราที่ 17 ข้อ 2 การส่งเสริมความรู้และความเข้าใจในคุณค่าแห่งหลักธรรมทาง

พระพุทธศาสนา (สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา, สำนักกฎหมาย, 2562) สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา ประกอบด้วยพันธกิจ 6 ด้าน ตามพันธกิจคณะสงฆ์ คือ 1) ด้านการปกครอง 2) ด้านศาสนศึกษา 3) ด้านศึกษาสงเคราะห์ 4) ด้านเผยแผ่ 5) ด้านสาธารณูปการ 6) ด้านสาธารณสงเคราะห์ นอกจากนี้ ยังได้เพิ่มภาระงานพิเศษอีก 1 ด้าน คือ ด้านการพัฒนาพุทธมณฑลให้เป็นศูนย์กลางพระพุทธศาสนาโลก เป็นการดำเนินการภายใต้ค่านิยม (Core Value) ที่ว่า “อุทิศตนเพื่อพระพุทธศาสนา สู่การพัฒนาสังคมอย่างยั่งยืน” ให้กับสำนักศาสนศึกษา สำนักศาสนศึกษาการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลีหมายถึง สถานศึกษาที่วัดจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลี แผนกบาลีสนาทลวง สำนักศาสนศึกษาประจำตำบล หรือสำนักศาสนศึกษาประจำอำเภอ เป็นการศึกษาในรูปแบบหนึ่งของการศึกษาคณะสงฆ์เป็นการศึกษาที่รัฐกำหนดให้มีขึ้นตามความประสงค์ของการศึกษา คณะสงฆ์เป็นการศึกษาที่รัฐกำหนดให้มีขึ้นตามความประสงค์ของ (พระราชวรมนี 2521) ปัญหาของสำนักศาสนศึกษาในการบริหารจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลีในด้านต่าง ๆ เช่น 1) ด้านนโยบาย ซึ่งมาจากนโยบายส่วนกลางยังขาดยุทธศาสตร์การพัฒนาการจัดการศึกษาที่ชัดเจน ทำให้เจ้าสำนักศาสนศึกษาส่วนใหญ่บริหารจัดการศึกษาตามกำลังของตนเอง ผลสัมฤทธิ์แต่ละแห่งออกมาต่างกัน 2) ด้านผู้บริหารสำนักศาสนศึกษาขาดความรู้ความเข้าใจในหลักการบริหาร ไม่ได้รับการส่งเสริมพัฒนาด้านการบริหารการศึกษาอย่างเพียงพอ ยังขาดงบประมาณในการบริหารจัดการ เนื่องจากงบประมาณที่ได้รับจากรัฐบาลไม่เพียงพอต่อการดำเนินงาน 3) ด้านหลักสูตรมีเนื้อหาที่มากและต้องอาศัยทั้งความจำและความเข้าใจ 4) ด้านครูสอนขาดทักษะในการสอนที่น่าสนใจของนักเรียน 5) ด้านผู้เรียน ผู้เรียนยังขาดแรงจูงใจในการเรียนบาลี เพราะมีความรู้สึกลัวว่าเรียนยาก และสอบได้ยากกว่าการเรียนอย่างอื่น 6) ด้านการเรียนการสอน มีกิจกรรมน้อยทำให้นักเรียนรู้สึกเบื่อ 7) ด้านการวัดการประเมินผล ปัญหาข้อสอบที่ใช้วัดผลยังไม่จำกัด และ 8) ด้านแหล่งเรียนรู้ ขาดตำราเรียนในการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม จึงทำให้ผลสัมฤทธิ์ของการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลีมีสถิติคงที่และลดลง ซึ่งเป็นปัญหาของการบริหารสำนักศาสนศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกบาลี ส่วนใหญ่มีปัญหาคล้าย ๆ กัน และสำนักศาสนศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลี ยังขาดประสบปัญหาในการบริหารจัดการด้านต่าง ๆ อยู่มาก (พระครูสิริสุธรรมวงศ์ (เต็มพงศ์ มาตย์นอก, 2563)

การจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning) จึงเป็นการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบัน (มหาวิทยาลัยศิลปากร, คณะศึกษาศาสตร์, 2561) การจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายให้เหมาะกับความต้องการของผู้เรียน ส่งเสริมให้ผู้สอนและผู้เรียนได้แบ่งปันความรู้ ผู้เรียนได้นำไปใช้ในชีวิตจริงนอกชั้นเรียน เพื่อเกิดการพัฒนาใช้วิธีการประเมินที่หลากหลายวิธีและเน้นการปฏิบัติจริงมีเกณฑ์ในการวัดและประเมินผลชัดเจน สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ถูกต้องเหมาะสมกับทักษะที่ต้องการประเมิน (เชาวฤทธิ์ จงเกษกรณ์, 2562) ได้ให้ลักษณะสำคัญของการเรียนรู้เชิงรุก มุ่งเน้นที่นักเรียนมีส่วนร่วมนอกเหนือจากการฟังครูบรรยายแล้ว การจัดห้องเรียนด้วยแนวคิดนี้ถือว่ายังไม่ถูกต้องทั้งหมด ส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วม เช่น การตอบคำถามผ่าน Application หรือการเล่นบอร์ดเกมจะช่วยให้นักเรียนมีส่วนร่วมและเป็นกิจกรรมการตอบคำถามผ่านโทรศัพท์หรือเกมต่าง ๆ เหล่านี้นับเป็นแค่เครื่องมือเพื่อให้นักเรียนเกิดความสนใจ แต่ยังไม่อาจบอกได้เป็น “การเรียนรู้” อย่างแท้จริง สอดคล้องกับ นิภาพร กุลสมบูรณ์

และสุวิมล ว่องวานิช. (2565) กล่าวไว้ว่า การสอนแบบ Active Learning คือการออกแบบโดยใช้การเรียนรู้หลากหลายแนวคิด เป้าหมายเพื่อเพื่อกระตุ้นการเรียนรู้จากภายในตัวของผู้เรียน

ดังนั้น พระสอนปริยัติธรรมจึงควรได้รับการฝึกอบรมตามหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะวิชาชีพครูตามแนวคิดเชิงรุกสำหรับพระสอนในสำนักศาสนศึกษาการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลี เพื่อให้พระสอนปริยัติธรรมได้เข้าใจการจัดการเรียนการสอนธรรมศึกษา เพิ่มพูนความรู้ ทักษะ และความสามารถ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาตนเองให้มีศักยภาพ เป็นที่ยอมรับในการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนทั่วไป อย่างเป็นรูปธรรมสามารถนำไปสู่การปฏิบัติที่ส่งผลให้เกิดคุณภาพในการจัดการเรียนการสอนให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน เพราะหากพระสอนปริยัติธรรมมีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนการสอน ผู้เรียนก็ย่อมจะได้รับการศึกษาอย่างมีคุณภาพ และสามารถให้การศึกษาแก่ผู้เรียนอย่างมีคุณภาพได้

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะวิชาชีพครูตามแนวคิดเชิงรุกสำหรับพระสอนในสำนักศาสนศึกษาการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลี

2.2 เพื่อพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะวิชาชีพครูตามแนวคิดเชิงรุกสำหรับพระสอนในสำนักศาสนศึกษาการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลี

2.3 เพื่อทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะวิชาชีพครูตามแนวคิดเชิงรุกสำหรับพระสอนในสำนักศาสนศึกษาการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลี

2.4 เพื่อประเมินประสิทธิผลของหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะวิชาชีพครูตามแนวคิดเชิงรุกสำหรับพระสอนในสำนักศาสนศึกษาการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลี

2.5 เพื่อรับรองหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะวิชาชีพครูตามแนวคิดเชิงรุกสำหรับพระสอนในสำนักศาสนศึกษาการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลี

3. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

3.1 นักเรียนมีความรู้ ความสามารถที่หลากหลาย และสามารถนำไปปฏิบัติให้เกิดเป็นความสุขความเจริญในชีวิต เกิดประโยชน์ต่อตนเอง ต่อสังคมส่วนรวมประเทศชาติได้

3.2 พระสอนในสำนักศาสนศึกษาการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลี มีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดเชิงรุก เพื่อนำไปจัดการเรียนการสอนธรรมศึกษาในระดับประถมศึกษาได้

3.3 คณะสงฆ์ได้หลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะวิชาชีพครูตามแนวคิดเชิงรุกสำหรับพระสอนในสำนักศาสนศึกษาการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลี เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะให้พระสอนในสำนักศาสนศึกษาการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลี

3.4 โรงเรียนมีพระสอนที่มีความรู้ ความสามารถในการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพครูตามแนวคิดเชิงรุกสำหรับพระสอนในสำนักศาสนศึกษาการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลี

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ผู้วิจัยได้นำหลักการและขั้นตอนของการวิจัยเชิงปฏิบัติการตามแนวคิดของ Kemmis & Mc taggart (1988) มาเป็นแนวทางในการดำเนินการวิจัย ซึ่งดำเนินการตามวงจรปฏิบัติ 4 ขั้นตอน (PAOR) ขั้นวางแผน (Plan) ขั้นปฏิบัติการ (Action) ขั้นสังเกตการณ์ (Observe) ขั้นสะท้อนผลการปฏิบัติ (Reflect) กลุ่มเป้าหมายคือ พระภิกษุที่ปฏิบัติหน้าที่เป็นครูสอนในสำนักศาสนศึกษาการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลี จำนวน 100 รูป ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ เครื่องบันทึกภาพ เครื่องบันทึกเสียง และสมุดจดบันทึก เครื่องมือในการเก็บข้อมูลมี 5 ฉบับ คือ แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจ แบบประเมินความสามารถในการออกแบบการสอน ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบประเมินความสามารถ มีค่าเท่ากับ 1.00 และแบบประเมินความสามารถในการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดเชิงรุกและ แบบประเมินความพึงพอใจของพระสอนปริยัติธรรม และแบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนการสอน มีค่าเท่ากับ 0.67-1.00 ตามองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของสมรรถนะวิชาชีพครูตามแนวคิดเชิงรุก ผลการตรวจสอบคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ซึ่งนำไป (Try out) มีค่าความยากง่าย (p) อยู่ระหว่าง 0.27-0.80 และมีค่าอำนาจจำแนก (B) อยู่ระหว่าง 0.33-0.79 และมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.91 สำหรับเครื่องมือที่ใช้ในการทดลองปฏิบัติ คือ แผนการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน จำนวน 8 แผน 16 ชั่วโมง หลังรับการอบรมเสร็จเรียบร้อยแล้ว จำนวน 3 ครั้ง ๆ ละ 1 ชั่วโมง ครั้งที่ 1 หลังจากอบรม 3 วัน ครั้งที่ 2 หลังจากประเมินครั้งที่ 1 ภายใน 7 วัน ครั้งที่ 3 หลังจากประเมินครั้งที่ 2 ภายใน 7 วัน เครื่องมือที่ใช้ในการสะท้อนผลปฏิบัติการ ได้แก่ แบบบันทึกผลหลังการจัดการเรียนรู้ แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ของครูและพฤติกรรมกรเรียนรู้ของนักเรียน แบบสัมภาษณ์นักเรียน แบบประเมินทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรมสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5. ผลการวิจัย

5.1 ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะวิชาชีพครูตามแนวคิดเชิงรุกสำหรับพระสอนในสำนักศาสนศึกษาการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลี พบว่าพระปริยัติธรรมแผนกบาลี จำนวน 196 รูป ตอบแบบสอบถาม จำนวน 100 รูป คิดเป็นร้อยละ 66.32 ไม่ตอบแบบสอบถาม จำนวน 96 รูป คิดเป็นร้อยละ 33.68 มีรายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 สสำรวจความต้องการจำเป็นของพระสอนปริยัติธรรมเกี่ยวกับสาเหตุที่ต้องการฝึกอบรม

ข้อ	ประเด็นข้อคำถาม	ความคิดเห็น		แปลผล	ลำดับ
		$\bar{X}$	S.D.		
1	เพิ่มสมรรถนะในการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม	4.73	0.59	มากที่สุด	1
2	เพิ่มความพร้อมในการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม	4.40	0.61	มาก	3

ข้อ	ประเด็นข้อคำถาม	ความคิดเห็น		แปลผล	ลำดับ
		$\bar{X}$	S.D.		
3	เกิดการยอมรับในการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม	4.47	0.64	มาก	2
4	เพิ่มโอกาสในการสอนพระปริยัติธรรม	4.40	0.57	มาก	4
รวมเฉลี่ย		4.50	0.60	มาก	

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่า พระสอนปริยัติธรรมมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุที่ ต้องการฝึกอบรม โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.50$, S.D.=0.60) พบว่า พระสอนปริยัติ ธรรมควรได้รับการฝึกอบรม เนื่องจากพระสอนปริยัติธรรมยังขาดความรู้ความสามารถในการจัดการ เรียนการสอน ไม่ค่อยมีประสบการณ์ในการสอน ส่วนมากเน้นการบรรยาย ไม่ค่อยมีเทคนิคและ กระบวนการในการสอนเท่าที่ควร จึงควรเสริมสร้างสมรรถนะ ด้านองค์ความรู้ ด้านการจัดการเรียน การสอน ด้านการใช้สื่อและเทคโนโลยี ด้านการประเมินผล โดยการนำหลักการสอนตามแนวคิด เชิงรุก เพื่อฝึกให้พระสอนปริยัติธรรมมีทักษะ ประสบการณ์ทั้งผลิต ใช้ประเมินการใช้สื่ออย่างเป็น ระบบ ควรมีการบูรณาการประเมินให้ตรงกับวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้เช่น การทดสอบ การประเมินการปฏิบัติ การประเมินชิ้นงาน มาพัฒนาสมรรถนะของพระสอนปริยัติธรรม โดย ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}= 4.46$, S.D. = 0.63)

5.2 ผลการพัฒนาของร่างหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะวิชาชีพครูตามแนวคิด เชิงรุกสำหรับพระสอนในสำนักศาสนศึกษาการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนก

ตารางที่ 2 การพัฒนาของร่างหลักสูตรฝึกอบรมเสริมสร้างสมรรถนะวิชาชีพครูตามแนวคิดเชิงรุก สำหรับพระสอนในสำนักศาสนศึกษาพระปริยัติธรรม

ประเด็นอภิปรายกลุ่ม	ผลการอภิปรายกลุ่ม
1. หลักการของหลักสูตร	ศึกษาจากเป้าหมายของพระสอนปริยัติธรรมว่าต้องการให้บรรลุ วัตถุประสงค์อะไร และจะส่งผลให้นักเรียนเกิดคุณลักษณะที่ เหมาะสมอย่างไร คุณสมบัติของพระสอนปริยัติธรรมที่เข้ารับการ ฝึกอบรมมีความรู้จบปริญญาหรือไม่ เนื่องจากหลักสูตรผู้เข้ารับการ ฝึกอบรมจะต้องมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับสมรรถนะในการจัดการ เรียนการสอน และให้บ่งบอกถึงคุณลักษณะของพระสอนปริยัติ ธรรม ควรมีลักษณะอย่างไร หลักการของหลักสูตรควรมีการยึดหยุ่น กับพระสอนปริยัติธรรม ควรมีจุดเน้นโดยให้อาخذข้อมูลจาก R ₁ มา สังเคราะห์ด้วยการพัฒนาหลักสูตรนี้ จึงจะทำให้พระสอนปริยัติ ธรรมเกิดสมรรถนะตามหลักสูตรฝึกอบรม
2. วัตถุประสงค์ของ หลักสูตร	วัตถุประสงค์มีความชัดเจนมีข้อสังเกตว่าในแต่ละสมรรถนะแค่ 3 ประเด็นครอบคลุมหรือยัง และวัตถุประสงค์จะต้องถึงผู้เรียน นักเรียนจะได้อะไร หลักสูตรฝึกอบรมนี้เป็นหลักสูตรเฉพาะ

ประเด็นอภิปรายกลุ่ม	ผลการอภิปรายกลุ่ม
	ควรส่งผลให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุข มีความพึงพอใจจากการเรียนรู้ และควรเพิ่มนิยามศัพท์ เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกัน
3. เนื้อหาของหลักสูตร 4. โครงสร้างของหลักสูตร ผู้ทรงคุณวุฒิวิภาครวมกัน	ตารางการฝึกอบรมใส่ตารางทดสอบก่อนและหลังเขียนตารางภาคทฤษฎี ให้ชัดเจนขึ้น และต้องเขียนภาคปฏิบัติเพิ่มเติมควรมีเนื้อหา ที่ตรงวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ การออกแบบการเรียนรู้ และจะเชื่อมโยงในการสร้างเครื่องมือ จะส่งผลไปถึงการวัดและประเมินผล เนื้อหาตรงกับหน่วยไหน และตรงกับแผนไหน ควรเพิ่ม 2 ช่อง คือสื่อการเรียนรู้ และการประเมินผล ให้น้ำหนักชั่วโมงหากเนื้อหาไหนสำคัญควรเพิ่มชั่วโมงของหน่วยนั้น และโครงสร้างฝึกอบรมเน้นทฤษฎีเกินไป ควรเพิ่มทั้งภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติ แยกให้เห็นประเด็นการประเมินเชิงคุณภาพ โดยการสังเกตพฤติกรรม เช่น การใ้รู้ ตั้งใจเรียน สะท้อนคิด ต้องมีการวิจัยแบบผสมผสานวิธีควรเพิ่มตารางกิจกรรมภาคปฏิบัติ
5. กิจกรรมการเรียนรู้	การใช้กิจกรรมการฝึกอบรม 10 วิธีในการจัดอบรมมีความจำเป็นที่จะใช้ทั้ง 10 วิธีหรือไม่ ควรใช้ให้ตรงกับวัตถุประสงค์ของแต่ละหน่วย เช่น Activity Based Learning; ABL การเรียนโดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน Case Based Learning; CBLการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษา Group Process กระบวนการกลุ่ม และใช้เทคโนโลยีในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
6. สื่อการสอน	ควรเพิ่ม คลิปวิดีโอ ตัวอย่างการสอน
7. การวัดและประเมินผล	การทดสอบก่อนและหลังการฝึกอบรมเพื่อให้ผู้เข้าฝึกอบรมไม่สามารถจำ ข้อสอบได้เนื่องจากเป็นข้อสอบชุดเดียวกันต้องการสลับข้อหรือสลับตัวเลือกหรือเปลี่ยนสถานการณ์ข้อคำถาม ต้องมีการวิจัยแบบผสมผสานวิธี ข้อสอบจะต้องไปดูนิยามว่า จะประเมินดูอะไรบ้าง ความสามารถ การวัดการปฏิบัติควรใช้เกณฑ์ Scoring Rubric เพื่อให้ชัดเจนในการประเมิน และมีเกณฑ์การประเมิน ประเด็นข้อสอบจะโฟกัสไปที่จุดไหน การวัดความรู้เป็นแบบพื้นๆไป ควรทำตารางการวิเคราะห์ข้อสอบ ต้องทำเกณฑ์ใหม่ ปรับข้อสอบ ควรให้ผู้ประเมินร่วมเวลาของการฝึกอบรมควรมีกำหนดว่ากี่ชั่วโมงถึงจะผ่านการฝึกอบรม พระสอนปรียัติธรรมที่เขียนแผนการเรียนรู้ และจัดการเรียนการสอน ไม่ควรให้ผู้วิจัยประเมินอย่างเดียว ควรจะเชิญผู้ประเมินมาร่วมประเมิน
8. ระยะเวลาในการฝึกอบรม	ไม่มีข้อแนะนำเนื่องจากวิภาคในโครงสร้างของหลักสูตรแล้ว

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่า ผลจากการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาได้ค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 จากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ มีคำแนะนำให้ปรับปรุงบางประเด็นโดยภาพรวม พบว่ามีความเหมาะสมและจากการประเมินคุณภาพ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.70$, S.D.=0.45) โดยมีหน่วยการเรียนรู้ 9 หน่วย พบว่า ผลการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาได้ค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=5.00$, S.D. =0.00)

ตารางที่ 3 ผลการประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะวิชาชีพครูตามแนวคิดเชิงรุกสำหรับพระสอนในสำนักศาสนศึกษาการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลี

ประเด็น	รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1	หลักการ	4.60	0.55	มากที่สุด
2	วัตถุประสงค์	4.40	0.57	มาก
3	โครงสร้าง	4.73	0.48	มากที่สุด
4	เนื้อหา	4.80	0.45	มากที่สุด
5	กิจกรรมการฝึกอบรม	4.65	0.50	มากที่สุด
6	สื่อการสอน	4.80	0.45	มากที่สุด
7	การวัดและประเมินผล	5.00	0.00	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย		4.70	0.45	มากที่สุด

จากตารางที่ 3 แสดงให้เห็นว่า หลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะวิชาชีพครูตามแนวคิดเชิงรุกสำหรับพระสอนในสำนักศาสนศึกษาการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลี โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.70$, S.D.=0.45) เมื่อ พิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า ประเด็นที่ 7 การวัดและประเมินผล มีความเหมาะสมอยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{X}=5.00$, S.D.=0.00) เป็นลำดับ 1 รองลงมาได้แก่ ประเด็นที่ 4 เนื้อหา และประเด็นที่ 6 สื่อการสอน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.80$, S.D.=0.45) และลำดับสุดท้าย ประเด็นที่ 2 วัตถุประสงค์ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.40$, S.D.=0.57) ตามลำดับ

5.3 ผลการทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะวิชาชีพครูตามแนวคิดเชิงรุกสำหรับพระสอนในสำนักศาสนศึกษาการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลี

ผลการพัฒนาความสามารถในการออกแบบการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะวิชาชีพครูตามแนวคิดเชิงรุกสำหรับพระสอนปริยัติธรรม โดยประเมินจากการสุ่มผู้เข้าอบรมพระสอนปริยัติธรรม จำนวน 6 รูป โดยภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับดี ($\bar{X}=2.02$, S.D.=0.23)

ผลการพัฒนาความสามารถในการจัดการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะวิชาชีพครูตามแนวคิดเชิงรุกสำหรับพระสอนปริยัติธรรม โดยประเมินจากการสุ่มผู้เข้าอบรมพระสอนปริยัติธรรม จำนวน 6 รูป โดยภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับดี ($\bar{X}$ = 1.77, S.D. = 0.26)

5.4 ผลการประเมินประสิทธิผลของหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะวิชาชีพครูตามแนวคิดเชิงรุกสำหรับพระสอนในสำนักศาสนศึกษาการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลี

ตารางที่ 4 ผลความพึงพอใจของพระปริยัติธรรมต่อหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะวิชาชีพครูตามแนวคิดเชิงรุก สำหรับพระสอนในสำนักศาสนศึกษาการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกบาลี

ข้อ	รายการ	ความคิดเห็น		แปลผล
		$\bar{X}$	S.D.	
1	ด้านความรู้	2.51	0.59	มาก
2	ด้านการนำไปใช้	2.52	0.60	มาก
3	ด้านกิจกรรมการเรียนรู้	2.58	0.49	มาก
4	ด้านสื่อประกอบการฝึกอบรม	2.67	0.49	มาก
5	ด้านการวัดและประเมินผล	2.64	0.50	มาก
6	ด้านผลที่เกิดกับพระสอนปริยัติธรรม	2.59	0.56	มาก
	รวมเฉลี่ย	2.55	0.56	มาก

จากตารางที่ 4 แสดงให้เห็นว่า ผลความพึงพอใจของพระสอนปริยัติธรรมต่อหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะวิชาชีพครูตามแนวคิดเชิงรุกสำหรับพระสอนในสำนักศาสนศึกษาการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลี โดยภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 2.55, S.D. = 0.56)

ตารางที่ 5 ผลความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดเชิงรุก (Active Learning) โดยการสอบถามนักเรียน จำนวน 39 คน

ข้อ	รายการ	ความคิดเห็น		แปลผล
		$\bar{X}$	S.D.	
1	ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	2.34	0.66	มาก
2	ด้านการใช้สื่อเทคโนโลยี	2.28	0.74	มาก
3	ด้านการวัดและประเมินผล	2.27	0.70	มาก
	รวมเฉลี่ย	2.30	0.69	มาก

จากตารางที่ 5 แสดงให้เห็นว่า ผลความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดเชิงรุก (Active Learning) โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 2.30, S.D. = 0.69) เมื่อ

พิจารณารายด้าน พบว่า นักเรียนทั้ง 9 คน มีความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดเชิงรุก (Active Learning) ทุกด้านอยู่ในระดับมาก

5.5 ผลการรับรองหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะวิชาชีพครูตามแนวคิดเชิงรุกสำหรับพระสอนในสำนักศาสนศึกษาการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลี

ตารางที่ 6 ผลการรับรองหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะวิชาชีพครูตามแนวคิดเชิงรุกสำหรับพระสอนในสำนักศาสนศึกษาการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลี

ข้อ	รายการ	ผลการพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิ	
		เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
1	หลักการของหลักสูตรมีความเหมาะสม และมีประโยชน์แก่การศึกษา	✓	
2	วัตถุประสงค์ของหลักสูตรทำให้สามารถพัฒนาสมรรถนะของพระได้	✓	
3	โครงสร้างของหลักสูตรทำให้สามารถพัฒนาสมรรถนะของพระได้	✓	
4	เนื้อหาของหลักสูตรทำให้สามารถพัฒนาสมรรถนะของพระได้	✓	
5	กิจกรรมการเรียนรู้ของหลักสูตรทำให้สามารถพัฒนาสมรรถนะของพระได้	✓	
6	สื่อการสอนของหลักสูตรทำให้สามารถพัฒนาสมรรถนะของพระได้	✓	
7	การวัดและประเมินผลของหลักสูตรทำให้สามารถพัฒนาสมรรถนะของพระ	✓	
8	หลักสูตรฝึกอบรมมีความสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคน	✓	
9	หลักสูตรฝึกอบรมมีความสอดคล้องกับแผนแม่บทการปฏิรูปกิจการ พระพุทธศาสนา ด้านศาสนศึกษา	✓	
10	หลักสูตรฝึกอบรมมีความสอดคล้องกับบันทึกข้อตกลงความร่วมมือในการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา พ.ศ. 2564	✓	
11	หลักสูตรฝึกอบรมมีความสอดคล้องกับการบริหารงานกิจการด้านการศึกษา	✓	

จากตารางที่ 6 แสดงให้เห็นว่า ผลการรับรองหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะวิชาชีพครูตามแนวคิดเชิงรุกสำหรับพระสอนในสำนักศาสนศึกษาการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลี โดยภาพรวม พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 9 รูป/คน เห็นด้วยทุกประเด็น และรับรองว่า

สามารถนำไปใช้ฝึกอบรมเพื่อพัฒนาสมรรถนะในการจัดการเรียนการสอนของพระสอนปริยัติธรรมตามหลักสูตรฝึกอบรมนี้ได้

6. อภิปรายผลการวิจัย

6.1 ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะวิชาชีพครูตามแนวคิดเชิงรุกสำหรับพระสอนในสำนักศาสนศึกษาการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลี พบว่าพระสอนปริยัติธรรมต้องการเพิ่มสมรรถนะในการจัดการเรียนการสอน เพิ่มความพร้อมในการจัดการเรียนการสอน และพระสอนปริยัติธรรมต้องการเพิ่มโอกาสในการจัดการเรียนการสอนด้วยกันตลอด มีสมสาร (2560) ได้ทำแนวทางการพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครูปฐมวัยในศตวรรษที่ 21 พบว่า สมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครูปฐมวัย ได้แก่ ด้านหลักสูตรการใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ อีกทั้ง ณิชดาพร หวานสนิท และพรณี ผุดเกตุ (2565) ได้วิจัยเรื่องรูปแบบการพัฒนาศักยภาพด้านการสอนของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน ในจังหวัดสงขลา ได้แก่ ด้านความรู้ในวิชาชีพครูตามประเด็นการพัฒนาของรูปแบบทักษะปฏิบัติ โดยประเด็นการพัฒนามีทั้งความรู้และทักษะวิชาชีพครู

6.2 การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะวิชาชีพครูตามแนวคิดเชิงรุกสำหรับพระสอนในสำนักศาสนศึกษาการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลี พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งหลักสูตรถูกพัฒนาขึ้นอย่างเป็นระบบโดยผู้เชี่ยวชาญ เหมาะสำหรับพระสอนปริยัติธรรมในการจัดการเรียนการสอนได้ถูกต้อง ชนะสิทธิ์ สิทธิสูงเนิน (2564) ได้เสนอรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรในการพัฒนา และการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหลักสูตร สอดคล้องกับ กานตยุทธ ตรีบุญนิติ (2556) ได้ทำวิจัยเรื่องการพัฒนาหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะวิชาชีพครู สามารถนำหลักสูตรไปใช้และการประเมินผลหลักสูตรได้อย่างเหมาะสม

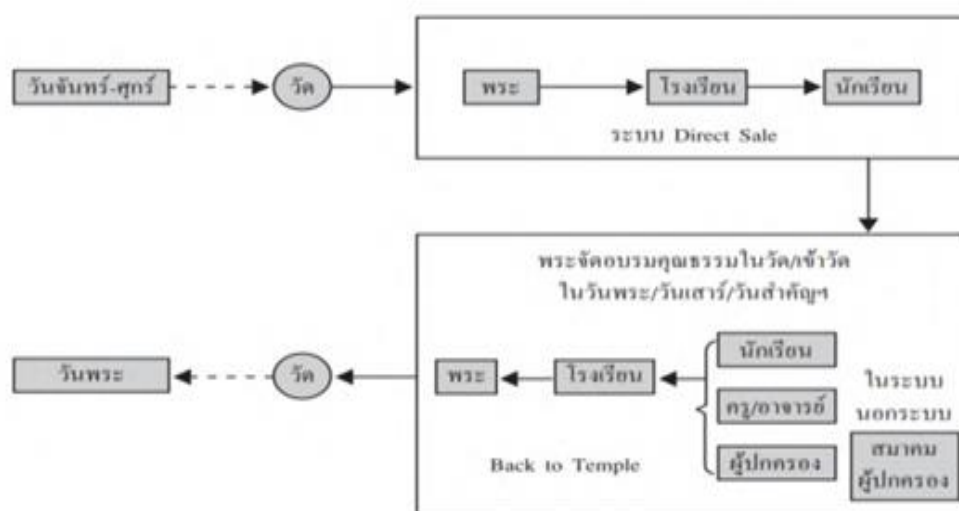
6.3 การทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะวิชาชีพครูตามแนวคิดเชิงรุกสำหรับพระสอนในสำนักศาสนศึกษาการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลี พบว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการเพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเกิดความรู้ ความเข้าใจถึงกระบวนการต่าง ๆ มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมผ่านกิจกรรมที่มีความหลากหลาย ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิดและสะท้อนคิดจากสิ่งที่ได้ลงมือปฏิบัติ พระวีรกุล วรธมโมและคณะ (2562) ผู้สอนกำหนดหัวข้อ และกำหนดเวลา เพื่อหาข้อสรุปของกลุ่ม แล้วมีผู้จัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคการทำเป็นกลุ่ม ทำเป็นคู่ และทำคนเดียว อีกทั้ง ศาสตราจารย์ ดร.สาโรช บัวศรี กล่าวว่ากระบวนการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอน คิดแก้ไขให้ได้ สามารถสรุปการกระทำที่ได้ผลนั้นไว้เป็นข้อ ๆ หรือเป็นระบบ และให้ลงมือกระทำหรือปฏิบัติอย่างเต็มที่ (ทศนา แชนณี, 2560)

6.4 การประเมินประสิทธิผลของหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะวิชาชีพครูตามแนวคิดเชิงรุกสำหรับพระสอนในสำนักศาสนศึกษาการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลี หลังการฝึกอบรมอยู่ในระดับสูงขึ้น ซึ่งทำให้พระสอนศีลธรรมมีความรู้ความเข้าใจหลังการฝึกอบรมสูงขึ้น สอดคล้องกับ สุพักษ์ สมสา (2560) ได้ทำการวิจัยเรื่องรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู หลังการพัฒนาเพิ่มขึ้น และสามารถจัดลำดับความสำคัญของเนื้อหาได้

6.5 ผลการรับรองหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะวิชาชีพครูตามแนวคิดเชิงรุก สำหรับพระสอนในสำนักศาสนศึกษาการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลี โดยมีผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 9 รูป/คน เห็นด้วยทุกประเด็น และรับรองว่าหลักสูตรนี้ สามารถนำไปใช้ฝึกอบรมเพื่อพัฒนาสมรรถนะในการจัดการเรียนการสอนของพระสอนปริยัติธรรมนี้ได้ สอดคล้องกับ วราวุฒิ มั่นสุพผล (2557) ได้ทำการรับรองการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมออนไลน์โดยการเรียนรู้ร่วมกันเพื่อพัฒนาสมรรถนะการออกแบบการเรียนการสอนอีเลิร์นนิ่งของอาจารย์ระดับอุดมศึกษาโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00 อยู่ในระดับเหมาะสม

7. องค์ความรู้ใหม่

จากการวิจัย ผู้วิจัยสรุปองค์ความรู้จากการวิจัยได้ดังภาพที่ 1 ดังความเชื่อมโยงงานทางพุทธศาสนาในชุมชน/ท้องถิ่น กับพระสอนปริยัติธรรมอย่างบูรณาการ

ภาพที่ 1 ความเชื่อมโยงงานทางพุทธศาสนาในชุมชน/ท้องถิ่น กับพระสอนปริยัติธรรม

โดยพระสอนปริยัติธรรมในโรงเรียนทำการเผยแผ่พระพุทธศาสนาตามแนวคิดเชิงรุก 2 ลักษณะ ได้แก่ 1) การสอนตามหลักสูตรการเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนา และ 2) การทำกิจกรรมต่างๆ ทางพระพุทธศาสนา โดยการนำการบริหารมาประยุกต์เพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ ได้รูปแบบการประยุกต์วิธีการเผยแผ่พระพุทธศาสนาตามคิดเชิงรุกของการสอนศีลธรรมในโรงเรียน ที่ได้จากพุทธวิธีการบริหารเพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนาตามแนวคิดเชิงรุก วิธีการเผยแผ่พระพุทธศาสนาตามแนวคิดเชิงรุกของการสอนศีลธรรมในโรงเรียน และลีลาการเผยแผ่พระพุทธศาสนาตามแนวคิดเชิงรุกของพระสอนปริยัติธรรมในโรงเรียน จากการปฏิบัติคือ การปฏิบัติ ปฏิบัติ ปฏิเวธ ส่งผลสำเร็จให้เกิดศีล สมาธิ และปัญญา

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

8.1.1 คณะสงฆ์จังหวัด ควรนำหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดเชิงรุก (Active Learning) สำหรับพระสอนปริยัติธรรม ทุกระดับชั้นนำไปใช้เพื่อให้พระสอนศีลธรรมมีสมรรถนะการจัดการเรียนการสอน

8.1.2 แม่กองธรรมสนามหลวงควรนำหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดเชิงรุก (Active Learning) สำหรับพระสอนปริยัติธรรม ทุกระดับชั้นไปใช้เพื่อขยายผลในจังหวัดอื่นเพื่อให้พระสอนปริยัติธรรมมีสมรรถนะการจัดการเรียนการสอน

8.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

8.2.1 ผลจากการฝึกอบรมตามหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะวิชาชีพครูตามแนวคิดเชิงรุกสำหรับพระสอนในสำนักศาสนศึกษาการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลี มีข้อจำกัดเรื่องระยะเวลาจึงควรแยกหน่วยในการฝึกอบรม

8.2.2 ผลการพัฒนาความสามารถในการออกแบบการเรียนการสอนตาม แนวคิดเชิงรุก (Active Learning) ของพระสอนปริยัติธรรม ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีผลการพัฒนาการน้อยที่สุด ดังนั้นจึงควรเพิ่มเวลาการฝึกอบรมในทุกหน่วยการเรียนรู้

8.2.3 ผลการพัฒนาความสามารถในการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดเชิงรุก (Active Learning) ของพระสอนปริยัติธรรม ด้านการใช้สื่อเทคโนโลยี มีผลพัฒนาการน้อยที่สุด ดังนั้นจึงควรเพิ่มเวลาการฝึกอบรมในหน่วยการเรียนรู้

8.2.4 กระบวนการในการฝึกอบรมผู้เข้าอบรมต้องมีความสามารถในการใช้สื่อเทคโนโลยี ดังนั้น ควรทดสอบผู้เข้าอบรมในการใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมในการ พัฒนาสมรรถนะ

8.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

8.3.1 ควรมีการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะวิชาชีพครูตามแนวคิดเชิงรุกสำหรับพระสอนในสำนักศาสนศึกษาการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลี

8.3.2 ควรมีการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะวิชาชีพครูตามแนวคิดเชิงรุกสำหรับพระสอนในสำนักศาสนศึกษาการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลี ควรมีการพัฒนา สมรรถนะของพระสอนศีลธรรมด้านอื่น ๆ

8.3.3 ควรมีการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะให้พระสอนปริยัติธรรมในรูปแบบหลักสูตรออนไลน์

9. บรรณานุกรม

กันตวรรณ มีสมสาร. (2560). การพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครูปฐมวัยในศตวรรษที่ 21.

วารสารวไลยของกรณ์ปริทัศน์. 7(2). 45-56.

กานตยุทธ ตรีบุญนิธิ. (2556). การพัฒนาหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะวิชาชีพครูของนักศึกษา

ครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร.

- ชนะสิทธิ์ สิทธิสุนเนิน. (2564). **การพัฒนาหลักสูตร (Curriculum Development)**. นครปฐม : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- เชาวฤทธิ์ จงเกษกรณ์. (2562). เอกสารประกอบการอบรมการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ **Active Learning เพื่อผู้เรียนยุคใหม่ ตามนโยบายลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้**. สืบค้นเมื่อ 24 มกราคม 2566. จาก http://www.sesa.go.th/site/images/31394_Active%20L
- ณิชาพร หวานสนิท และพรณี ผุดเกตุ. (2565). ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาใน ศตวรรษที่ 21 ตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสงขลา สตูล. **วารสาร มจร. อุบลปริทรรศน์**. 7(2). 127-142.
- ทิตินา แคมมณี. (2560). **ศาสตร์การสอนองค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. พิมพ์ครั้งที่ 21**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นิภาพร กุลสมบูรณ์ และสุวิมล ว่องวานิช. (2565). Active Learning: จากความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนสู่ ปรัชญาและทฤษฎีรากฐาน ตั้งทิศให้ถูกเพื่อไม่ทิ้งครูให้หลงทางอีกต่อไป. **ครูสภาวิทยารจารย์**. 3(2). 1-17.
- พระราชวรเมธี และคณะ. (2560). **แผนยุทธศาสตร์การปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา 2560-2564 “การนํานโยบายสู่การปฏิบัติ”**. สืบค้น 21 มกราคม 2566. จาก <http://www.buddhism4.com/web/download/book%201.pdf>
- วรารุณ มั่นสุขผล. (2557). **การพัฒนารูปแบบการอบรมออนไลน์โดยการเรียนรู้แบบร่วมมือกัน เพื่อพัฒนาสมรรถนะการออกแบบบออีเลิร์นนิ่งเพื่อการเรียนการสอนของอาจารย์ระดับอุดมศึกษา**. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545**. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา แห่งชาติ.